

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.2.81](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.2.81)

УДК 338.4

Є. О. Музичка,
к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу,
Національний університет харчових технологій
ORCID: 0000-0003-3640-0404

ВПЛИВ ЕФЕКТИВНОГО БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ЛЬВІВЩИНИ НА РОЗВИТОК ТА ПРИВАБЛИВІСТЬ РЕГІОНУ В ЦІЛОМУ

Y. Muzychka
PhD in Economics,
associate Professor of the Department of Tourism and Hotel Business,
National University of Food Technologies

NFLUENCE OF EFFECTIVE BUSINESS PLANNING OF THE LIVESTOCK TOURIST INDUSTRY ON THE DEVELOPMENT AND ATTRACTIVENESS OF THE REGION IN GENERAL

У статті вивчено туристичну привабливість Львівського регіону – як прикордонного. Проаналізовано динаміку туристичних потоків іноземних туристів до регіону. Узагальнено підходи до визначення поняття «бізнес-планування». Наведено ключові переваги прикордонного співробітництва для туризму та основні проблеми туристичного співробітництва, а також запропоновано заходи щодо підвищення туристичної привабливості регіону. Проаналізовано туристичний потенціал Львівщини. Визначено країни, з яких найбільше зацікавлені туристи у відвідуванні Львівського регіону та країни. Вивчено статистичну інформацію та визначені умови створення бізнес-плану Львівського регіону. Підкреслено, що метою розвитку туризму в Україні є створення конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, розширення внутрішнього та збільшення обсягів в'їзного туризму, за рахунок створення ефективного бізнес-планування та забезпечення на цій основі комплексного розвитку курортних територій та туристичних центрів з урахуванням соціально-економічних інтересів населення, збереження та відновлення природних територій та історико-культурної спадщини.

The article explores the tourist attractiveness of the Lviv region as a border. The analysis of the dynamics of tourist flows by foreign tourists in the region. The approaches to the definition of the concept of "business planning" are defined and summarized. The main advantages of cross-border cooperation are emphasized and the main problems of cooperation in the tourism sector are summarized, and measures to increase the tourist attractiveness of the region are considered. The tourism potential of the Lviv region is analyzed. The countries whose tourists are most interested in visiting the Lviv region and the country are identified. Statistical information and the conditions for creating a business plan of the Lviv region were studied. It is emphasized that the goal of tourism development in Ukraine is to create a competitive domestic and international domestic tourism

product in the domestic and global markets, expand domestic and increase inbound tourism by creating effective business planning and ensuring integrated development of resort areas and tourist centers on this basis, taking into account socially -economic interests of the population, preservation and restoration of natural places and historical and cultural heritage. Trends in the development of modern tourism in the Lviv region are determined. The place of tourism in the socio-economic development of the region and its influence is displayed. The positive development trends in the tourism industry region are highlighted. Countries whose tourists are most interested in visiting Lviv. The tourism potential of the Lviv region is analyzed. The needs for the development of the tourism industry are identified; they form the general program of professional training for business planning. The phased formation of the tourism development program will allow the Lviv region to clearly define the goals, objectives and directions of development and improvement. The strategic priorities for expanding the tourism sector are identified. International strategies for sustainable development of the tourism industry are generalized. The statistical information and the conditions for creating a business plan of Lviv region were studied.

Ключові слова: *стратегія розвитку; туризм; бізнес-планування; прикордонне співробітництво; регіон; туристична привабливість.*

Keywords: *development strategy; tourism; business planning; cross-border cooperation; region; tourist attraction.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасних умовах розвиток туризму має певні особливості, які визначають необхідність у нових підходах до планування та контролю бізнесу. Необхідно проводити ґрунтовні дослідження щодо рівня розвитку сфери туризму при організації та плануванні туризму в визначених регіонах. Актуальність дослідження посилюється в умовах сталого розвитку. З огляду на євроінтеграційні прагнення України, варто зазначити, що принцип збалансованого розвитку закріплено в установчому Амстердамському договорі ЄС (Договір про ЄС, 1997). Ключові принципи збалансованого розвитку визначено усіх політик ЄС. Відповідно будь-яку політику ЄС слід розробляти так, щоб вона враховувала економічні, соціальні та екологічні аспекти, а досягнення цілей в одній зі сфер політики не стримувало б прогресу в іншій. Важливим чинником суспільно-економічного розвитку певної території є ефективне впровадження регіональної політики, яка ґрунтується на принципах збалансованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Львівська область посідає значні позиції серед лідерів туристичних регіонів України. Видами туристичних ресурсів, що представлені в даному регіоні є економічні, природні, кліматичні, культурно-історичні, трудові, фінансові, соціальні та виробничі, а властивостями виступають - привабливість регіону, доступність послуг, ступінь вивченості, екскурсійна значимість, пейзажні та екологічні характеристики, природничі запаси та спосіб їх використання. Окрім того, перевагою регіону є прикордонне розташування. Проблемні питання вивчення туристичного та транскордонного потенціалу регіонів досліджували такі науковці : Василюк Н. В., Гришко Р. О., Кальченко О.М., Овчар О. М., Остапенко О. А., Ткаченко Т.І. та ін. У той же час потребує детальніше вивчення питання впливу бізнес-планування в туристичній галузі на розвиток регіону в цілому.

Формулювання цілей статті. Метою статі є дослідження особливостей впливу бізнес-планування в туристичній галузі Львівщини на розвиток та привабливість регіону в цілому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з визначенням наданого в посібнику підтримки сталого регіонального розвитку в Україні за фінансуванням ЄС - Бізнес-план виконує функцію «дорожньої карти» й повинен містити детальні плани різних заходів з урахуванням наявних ресурсів. Як правило, бізнес-план також містить фінансовий прогноз або бюджет. Він може бути потрібний інституціям, які потенційно можуть надавати фінансову підтримку, оскільки вони, як правило, хочуть бачити, скільки грошей буде потрібно й чому [1].

Процес стратегічного планування, розробка планів та програм є основою для формування бізнес-планування управління туристичною діяльністю.

Формування туристичного образу та визначення конкурентоспроможності є визначальним для конкретного туристичного регіону. Для розуміння туристичного образу регіону необхідно провести оцінювання за такими критеріями, як: якість послуг, що надаються, гостинність, наявність можливостей для активного відпочинку, розвиненість транспортної інфраструктури, імідж, відповідність якості послуг запропонованої ціні та ін. Для конкретного регіону оцінюється кожен критерій , і йому присвоюється певний кількісний вираз. У результаті можна наочно оцінити переваги й недоліки туристичного регіону та запропонувати шляхи і методи його вдосконалення.

Для розробки та здійснення стратегії велике значення має аналіз ринкових чинників, які через свою постійну й високу мінливість можуть безпосередньо вплинути на успіх або крах підприємства. Аналіз показує,

що туристичні організації, підприємства, які успішно конкурують у сфері туризму, керуються трьома стратегічними методами, які застосовуються як окремо, так і в поєднанні:

- розвиток виробництва існуючого туристичного продукту по сформованих напрямках;
- розширення географії поїздок, формування і продаж послуг за рахунок нових районів туристичного призначення;

- впровадження зустрічних сфер туристичної діяльності, в тому числі через створення нових підприємств. [7, 39]

Одним із пріоритетних напрямів співпраці Львівського регіону та прилеглих регіонів Польщі є туризм, що обумовлено цілою низкою факторів, а саме: тенденцією до зміни функції кордону із бар'єрної на інтеграційну; наявністю потужного потенціалу природних та історико-культурних туристично-рекреаційних ресурсів Львівщини, які є привабливими для громадян обох країн; спільним історичним минулим; близькістю мови та культури наших народів, релігійною спорідненістю [3, с. 116].

Зростання інтересу до Львівського регіону, як туристичного демонструють збільшення частки відвідування іноземними туристами Львівщини порівняно з 2018 роком. Такі дані [оприлюднило](#) управління туризму Львівської міської ради. За рік до Львові приїхали 2,5 млн туристів. Із інших міст України Львів відвідали 35,7%, що майже на 10% менші, ніж торік, натомість із Польщі туристів побільшало на 2% – 18,3%, з Білорусі – 6,6%, з Туреччини – 6,2%, з Німеччини – 5,4%, з Великої Британії – 3%, з Литви – 2,7%, з США – 2,5%. По 1% туристів з Канади, Ізраїлю та Австрії цього року також відвідали Львів. Найбільше туристів (45,8%) приїхали до Львова потягом або прилетіли літаком (30,8%). Також охочі побачити Львів добирались на машині (11,8%) або автобусом (11,6%). Майже однакова кількість туристів обирали проживання у апартаментах, хостелах та готелях. Таке зростання на нашу думку, спричинено поглибленими транскордонними зв'язками та позитивним впливом розвитку регіона [6].

Серед іноземних туристів, що відвідали Львівщину значно зросла кількість польських туристів, що перебувають у прикордонні.

Сьогодні цікавість до розвитку співпраці в галузі туризму підкріплюється можливістю залучення коштів зі структурних фондів Європейського Союзу у рамках Програми Транскордонного Співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 для реалізації спільних транскордонних проектів у сфері туризму та рекреації. Накопичено досвід успішної реалізації спільних проектів транскордонної співпраці у сфері туризму (міжнародні туристичні маршрути "Карпатський єврорегіон", "Зелене коло", "Підземне місто" та інші) [3, с. 117].

Туристичну привабливість Львівського регіону в очах польських туристів підвищують такі чинники: наявність етнічних поляків (національних меншин) на території регіону, наявність історичних польських пам'яток (Личаківський цвинтар та Цвинтар Орлят), пам'яток культури та архітектури (Олеський, підгорецький замки та ін.).

По груповій приналежності виражені інфраструктурні туристичні ресурси, які представлені добре розвинутою туристичною мережею та історико-культурні туристичні ресурси, що представлені історичними пам'ятками, замками та традиціями. Структура потенціалу туристичної привабливості Львівської області наведена на рис. 1.

Рис. 1. Потенціал туристичної привабливості Львівської області *

*- Власна розробка автора

Проте, для ефективної прикордонної туристичної співпраці цього ще недостатньо. Основними проблемами прикордонного співробітництва у галузі туризму із Республікою Польща визначаємо [4]:

1. Нестачу інформаційних туристичних центрів (ТЦ) у транскордонному регіоні. У прикордонних регіонах України, які межують з Польщею ТЦ функціонують лише у кількох містах (у Львівській – у м. Жовква, Львів), а у польському прикордонна мережа ТЦ розвинена нерівномірно (у Любельському воєводстві ТЦ функціонують у м. Бяла Подласка, Хельм, Люблін, Замость).

2. Українські туристичні організації поступаються у функціональності та ефективності діяльності польським організаціям, що пов'язано з кількома істотними чинниками, які притаманні останнім: між польськими туристичними організаціями існує чіткий розподіл функцій, які виконує кожна з них; діяльність організації взаємопов'язана та взаємоузгоджена; фінансування діяльності здійснюється повною мірою [2].

Для зміцнення туристичної привабливості Львівської області, в умовах прикордонного співробітництва Стратегією розвитку Львівської області до 2020 року передбачено такі операційні цілі [5]:

– Операційна ціль 1.1. залучення інвестицій в економіку області та активізацію бізнесу та міжнародних контактів Львівської області

– Операційна ціль 3.1. Розвиток прикордонного співробітництва з місцевими і регіональними органами влади Польщі, євро регіонами, інституціями та підприємствами

– Операційна ціль 3.2. Розвиток мережі логістичних центрів сприятиме активізації суб'єктів економічних відносин в умовах дії Угоди про асоціацію України та ЄС.

– Операційна ціль 5. Розвиток і промоція рекреаційного потенціалу Львівської області : сприяння розвитку рекреаційних зон і ринку послуг шляхом розроблення передусім генеральних планів населених пунктів (Східниця, Великий Любін, Модричі, Опака), стимулювання промоційних кампаній різноманітного рекреаційного та туристичного потенціалу області (лікувальні курорти, курорти з мінеральними водами); створення регіональної системи поширення туристичної інформації і систему бронювання квитків, номерів через Інтернет, а також обласну мережу туристичних інформаційних центрів.

Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року визначає розвиток туристично-рекреаційної сфери як один з пріоритетних напрямків соціально-економічного та культурного розвитку регіону. Розвиток туристично-рекреаційної діяльності на сільських територіях, де зосереджена основна частка її потенціалу, створюватиме нові можливості соціально-економічного зростання сіл та селищ.

На сьогодні, основними проблемами що гальмують підвищення туристичної привабливості регіону в умовах прикордонного співробітництва – є низький рівень розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури; невідповідність засобів розміщення світовим стандартам; незадовільний стан пам'яток історико-архітектурної спадщини, що не підлягають використанню для туристичних потреб; низька якість та недостатній асортимент туристичних послуг; незабезпечення професійними кадрами в галузі туризму і рекреації та ін. [5].

Для підвищення туристичної привабливості регіону в умовах прикордонного співробітництва варто : сформулювати нові (інноваційні) туристичні продукти; формування нових туристичних маршрутів; створення спільних транскордонних туристичних проєктів; проведення активної інформаційної кампанії туристичного співробітництва; сформувати туристичне представництво Львівської області на території Польщі з метою популяризації рекреаційного потенціалу регіону; спростити умови перетину кордону туристам з іноземних держав.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, для ефективного використання існуючих ресурсів та розвитку туристичної сфери бізнес-план є основою для реалізації та розвитку регіону. Бізнес-планування має включати обґрунтування перспектив соціально-економічного розвитку Львівського регіону, а також обсягів фінансування відповідних програм для органів з бюджетними повноваженнями.

Список літератури.

1. Посібник з розробки бізнес-планування агенції регіонального розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://regionet.org.ua/files/RDA_Business_Plan_WorkBook_SSRD_2011_ua.pdf

2. Василюха Н. В. Розвиток ринку туристичних послуг у контексті транскордонного співробітництва / Н. В. Василюха // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. 2010. - Вип.3. - С.160-165.

3. Гришко Р. О. Роль транскордонного співробітництва у розвитку українсько-польських відносин в галузі туризму / Р. О. Гришко – К. - Національний Авіаційний Університет // Науковий вісник НАУ (економіка, право, туризм, політологія). - вип. 2(4). – 2011. - 115-120 с.

4. Інституційне забезпечення розвитку сфери туризму в українсько-польському транскордонному регіоні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/245/>.

5. Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf

6. Статистика туристів, які відвідали Львів у 2019 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvoemisto.tv/news/zvidky_pryizhdzhayut_ta_skilky_vytrachayut_turysty_u_lvovi_top10_krain_105366.html

7. Розвиток транскордонного співробітництва з новими державами-членами ЄС : метод. рек. / авт. кол. : В. М. Кривцова (кер.), О. М. Овчар, О. А. Остапенко та ін. - К. : НАДУ, 2009. - 40 с.

References.

1. Regional Development Agency's Business Planning Guide, [Online], available at: https://regionet.org.ua/files/RDA_Business_Plan_WorkBook_SSRD_2011_ua.pdf (Accessed 25 Jan 2020).
2. Vasylykha, N. V. (2010), "Development of the tourist services market in the context of cross-border cooperation", *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu*, vol. 3, pp.160-165.
3. Hryshko, R. O. (2011), "The role of cross-border cooperation in the development of Ukrainian-Polish relations in the field of tourism", *Naukovyi visnyk NAU (ekonomika, pravo, turizm, politolohiia)*, vol. 2(4), pp. 115-120 s.
4. Analytical note "Institutional support for tourism development in the Ukrainian-Polish cross-border region", [Online], available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/245/> (Accessed 25 Jan 2020).
5. Development Strategy of Lviv Region for the Period up to 2020, [Online], available at: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf (Accessed 25 Jan 2020).
6. Statistics of tourists who visited Lviv in 2019, [Online], available at: http://tvoemisto.tv/news/zvidky_pryizhdzhayut_ta_skilky_vytrachayut_turysty_u_lvovi_top10_krain_105366.html (Accessed 25 Jan 2020).
7. Kryvtsova, V. M. Ovchar, O. M. Ostapenko, O. A. and others (2009), *Rozvytok transkordonnoho spivrobitnytstva z novymy derzhavamy-chlenamy YeS* [Developing cross-border cooperation with new EU Member States] NADU, Kyiv, Ukraine, P. 40.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2020 р.